

УСТАВНИОТ СУД 6 ГОДИНИ РЕШАВА ЕДНА ИНИЦИЈАТИВА!

На 19 јануари 1999 година, до Уставниот суд на Р Македонија поднесов Иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на десет члена од Законот за вонпроцесна постапка од 1979 година, главно, поради неусогласеноста на употребените термини во оспорените одредби со Уставот на Р Македонија. Уставниот суд, со Решение У.бр. 18/1999 година, од 5 мај 1999 година, поведе постапка за оценување на уставноста на оспорените одредби од Законот за вонпроцесна постапка, затоа што основано се постави прашањето за нивната согласност со Уставот. Ова Решение е објавено и во Збирката одлуки и решенија на Уставниот суд на Р Македонија за 1999 година, Скопје 2001 година, стр. 499-504.

И, до тука работата сè е в ред! Меѓутоа, од донесувањето на ова Решение (5 мај 1999) на Уставниот суд му требаа повеќе од 6 години да донесе конечна одлука, на 18 мај 2005 година, објавена и во

"Сл. весник на РМ" бр. 42/2005, со која ги укина оспорените законски одредби, како несогласни со Уставот. Сметам дека оваа постапка е најдолга од 1991 година до денес, иако за тоа нема никакво оправдување!

Како иницијатор, повеќе пати писмено ургирав до Уставниот суд, за решавање на овој и на уште два предмета (се работи за иницијативите на Законот за општата управна постапка - У.бр. 18/1998 и на Законот за управните спорови - У. бр. 43/1998), кои сè уште не се конечно решени. Меѓутоа, за жал, по тие ургенции не добив ниту одговор-известување од Уставниот суд, од кои причини не се решаваат овие иницијативи и кога конечно ќе бидат решени!? Се сомневам во тенденциозност, ако не се работи за неодговорност или за инает на Судот! А, со ваквото постапување, Уставниот суд ја крши и одредбата на член 24 став 1 од Уставот, според која секој граѓанин има право да поднесува претставки до др-

жавните органи и до другите јавни служби и на нив да добие одговор.

Граѓанин кој се обратил до кој и да е орган, има апсолутно право да бара и да очекува тој да ја врши својата функција навремено и да ги запазува роковите утврдени со соодветните прописи. Тоа е еден од суштествените елементи на законитоста, чие остварување е обврска на секој државен службеник во кој и да е орган, а претставува посебно задолжение на старешините на државните органи. Одбивањето да се даде бараниот одговор треба да биде основа за повикување на одговорност на службениците и на други лица за неисполнување на нивната уставна обврска и за повреда на службената должност. Од оваа одговорност не можат да бидат ослободени и раководните службеници и функционери. Напротив, степенот на нивната одговорност треба да биде повисок, зашто тие се најповикани да ги спроведуваат Уставот и законите

и да се залагаат тоа да го прават сите. Тоа е и моралната основа на државните органи и на јавните служби да бараат постапување според Уставот и законите од страна на граѓаните.

Според тоа, и иницијативите мора да се решаваат по ред и во разумен рок, независно дали тоа им се допаѓа или не на судиите во Уставниот суд! Ако работат според Уставот и Деловникот на Уставниот суд на Р Македонија, а не по свое расположение, оценка и "слободно време", како во случајот. Ова, дотолку повеќе што Уставниот суд, кој ги штити уставноста и законитоста, би требало да дава и позитивен пример за ажурноста, ефикасноста и уредноста на редовното судство и на другите државни органи во нашава земја, со што, за жал, во последно време не можеме да се пофалиме.

Стамен Филипов,
Скопје

КРИВО СЕДИ, ПРАВО СУДИ

Писмово го почнувам со познатата "разговорна реч" - Криво седи /збори/, право суди, која два-три пати ја нагласуваше актерот М.М во својата исповед. Нашиот народ е ненадминат во создавањето разновидни народни умотворби. Причина за тоа секако, од една страна, се неправдите кои постоеле во општеството низ историјата, а од друга, намерата да се влијае врз луѓето за отстранување на негативните појави кај разни професии. Во тоа не се поштедени ниту судиите. За нив се однесуваат и овие изреки: Кој брзо суди, брзо и се кае; Судија /кадија/ те тужи, судија /кадија/ те суди. Пораките во овие народни изреки се јасни. Тие важат за сите времиња. Но, дали судиите ја испол-

нуваат својата задача - право да судат, односно "... да ги испрваат или да ги казнуваат повредите на прописите и така да обезбедуваат заштита на правата и примена на Законот"? (Мала енциклопедија, Просвета, 1959, Белград). За жал, животот покажува дека одговорот на ова прашање е негативен, се разбира има исклучоци. Докази, односно забелешки за работата на судиите има многу.

Во медиумите слушаме вакви критики за работата на судовите: "Судовите не работат, судовите многу бавно реагираат во решавањето на споровите"; "Судовите не се ефикасни"; "Со вакво судство нашата земја тешко ќе може да влезе во ЕУ" и др. Со своето неработење судовите се еден

од факторите кои влијаат на загрозувањето на животот на граѓаните во нашава земја. Ке изнесеме еден таков пример.

Со граѓанинот М.М. се сретнав случајно на шеталиштето покрај Вардар, близу хотелот "Холидеј Ин". Седнавме на една клупа и тој ја почна својата голгота.

- Пред 14 години кај мене дојде соседот К. и ми побара 10.000 г.м. за да купел автомобил. Ми вети дека брзо ќе ми ги врати, по што сумата му ја дадов во присуство на друг сосед. Времето минуваше, а од парите ниту трага. Често се сретнувавме, но тој за парите ниту збор. Мина цела година, а кај мене трпението попушташе. Еден ден кога му ги побарав парите тој ми

одговори дека не зел никакви пари од мене и уште еднаш да не сум му спомнал за пари. Немав друг избор и најдов адвокат, со препорака дека бил "евтин и добар познавач на занаетот". Адвокатот ми направи тужба, скапо го платив. Судието беше закажано по неколку месеци. Немав сведок затоа што соседот кој беше присутен на настанот во меѓувреме се иселил од градот и веќе очи не му видов. Никој не знаеше да ми каже каде заминал тој човек. Тоа сосема ме уништи. На судењето појдовме само јас и адвокатот. Судијата го одложи судењето за шест месеци. Почнаа да се редат безбројните судења на кои присуствувавме само јас и адвокатот. За секое одење на суд му ја

плаќав "услугата" на адвокатот. Причината за одложувањата беше "неуредно поканети...". По последното одложување го поканив адвокатот на пијалак во едно кафе. По неколку чаши виски му се одврза јазикот и ми рече дека тој нема да дозволи да си ги земам парите од тужениот затоа што му ветил дека половина од парите ќе му ги дал на адвокатот за да биде на негова страна. Не можев да поверувам во тоа што го слушнав. Го повлекох полномошното и ангажирав друг адвокат. Минуваа години, а спорот немаше завршница. На адвокатот навреме му го исплатував хонорарот. Тој си го полнеше џебот, а мојот се празнеше.

Неколку години предметот го водеше еден судија, а по заминувањето на ново работно место, дојде друг. Првиот судија цели 8 години не се обиде да најде законски мерки за да го принуди тужениот да дојде на судење. Во меѓувреме, од некои пријатели разбрав дека тужениот имал некој "голем" човек во судството, кој ги влечел сите кон-

ци. Значи, за бадијала си ја "тепав" и сè уште си ја "тепам" главата за да си ги добијам парите. Новиот судија, по повеќе одложувања успеа да донесе пресуда во моја корист, и благодарение на тоа што ги имав запишано бројките на банкнотите, тој донесе извршно решение, по што кај мене се јави малку надеж. Но, и тоа не значело ништо. Тужениот се жалел до Врховниот суд и на тој начин повторно шансите станаа никакви, судењето се развлекуваше во бескрај. Според Законот, жалбата не го запира извршувањето на пресудата. Судијата бил навреме известен за жалбата и моето решение било ставено во мирување. Како што гледаш пријателе, судијата не го почитува Законот и тој "криво суди"! Тој тоа го призна на еден од следните судски претреси. А, пак, разнесувачите на судските покани се посебна приказна. Тие на најперфиден начин ја кочат работата на судовите. Можеби, тоа им годи и на едните и на другите. Што прават разнесувачите? Едни не одат кај поканетите, а ќе речат дека немало никој до-

ма; други ќе појдат, но само ќе бидат почестени и ќе запишат дека немало никој, дека се иселиле и сл.; трети се платени од тужените за никогаш да не ги најдат. Тоа се работи во четири очи, нечесно, расипано.

Затоа здравјето го загубив, парите ми ги зе доа, но не се предавам, ќе терам до крај. В година ќе славам 15-годишнина од почетокот на спорот. Но, не знам дали ќе издржам. Адвокатите ме исцедија, лимон ме направија. Сега сум "гол пиштол", ме плаши и тоа што здравјето веќе не ме служи најдобро. Не знам дали ќе го доживеам крајот на ова маратонско судење.

Во судовите се неопходни коренити промени, мерки кои ќе ги натераат судиите да работат, да ги решаваат предметите, а не да се трупаат во магацините. Нужно е да се донесат нормативи за судии-

те за да се знае колку предмети треба да реши еден судија за една година, за да си ја заработи платата.

Судовите се полни со граѓани. Со кого и да зборнеш истото го кажува. Никој не е задоволен. Причината за неработењето можеби е несоодветната плата, но тоа може да биде вистина само за дел од судиите. Оној судија кој има совест така и си работи - совесно, за разлика од другите.

Но, како и да е, јас ниту должен ниту виновен заглавив. А паднеш ли во канџите на судовите и адвокатите, спас ти нема. Влегуваш во отпишаните.

Тоа беше исповедта на граѓанинот М.М. Едноставна, чиста, човечна. Полека стана и се упати кон Камениот мост.

**Бошко Симјановски,
Скопје**

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

Неделникот "Македонско сонце" во соработка со издавачката куќа "Макавеј" Ви претставува 4 нови книги, кои авторите и ги посветуваат на родната земја и луѓето во неа. Цел е да се анимираат што повеќе читатели. Книгите можат да се нарачаат во нашата Редакција.

Еднаш во месецот ќе се доделува по една книга како награда за Вашите забележителни успеси и активности во земјава и во дијаспората, кои соодветно ќе се презентираат во неделникот.

Макавеј

ПРЕДАВСТВОТА И АТЕНТАТИТЕ
ВО МАКЕДОНСКАТА ИСТОРИЈА

МАКЕДОНСКИ ДЕЈЦИ
(XX век)

ПРИКАЗНИ ОД ДОЛНА ЗЕМЈА

МАКЕДОНИЈА И ГРЦИЈА
битките за дефинирање на нова балканска нација

"Предавствата и атентатите"
800 ден + 60 ден ПТТ
Америка 17\$ + 4\$
Европа 13€ + 3€

"Македонски дејци"
500 ден + 60 ден ПТТ
Америка 11\$ + 4\$
Европа 8€ + 3€

"Приказни од долна земја"
450 ден + 60 ден ПТТ
Америка 9\$ + 4\$
Европа 7€ + 3€

"Македонија и Грција"
800 ден + 60 ден ПТТ
Америка 17\$ + 4\$
Европа 13€ + 3€